І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь... Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-8337

РІК LXXIX. Ч. 87. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го ТРАВНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 10, 1972 No. 87. VOL. LXXIX.

ТУСМ і СУСТА закликають до участи у Вашинґтанській демонстрації

ЗАКЛИК ТУСМУ

22-го травня 1972 р. президент Ніксон від'їжджає до Совєтського Союзу, де зустрінеться з совєтською верхівкою у справі світового миру. Тому з ініціятиви ТУСМ-у, за узгідненням Українського Конґресового Комітету Америки та за підготовою Конференції Центральних Молодечих і Студентських організацій при УККА, в суботу 13-го травня 1972 р. у столиці ЗСА — Вашинґтоні, відбудеться маніфестація перед Білим Домом та демонстрація під Совєтською Амбасадою.

Крайова Управа Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського закликає усіх тусмівців та ціле українське громадянство включитись в цю всеукраїнську акцію. Усі українці в Америці, як громадяни ЗСА, повинні звернутися з проханням до свого Президента, щоб він став в обороні людських прав та заарештованих українських інтелектуалів на Україні.

Того самого дня українці масовою присутністю повинні задемонструвати та запротестувати перед Совєтською Амбасадою проти совєтського озвірілого терору на Рідних Землях. „Тяжка це місія... Сидіти за ґратами нікому не легко. Алеж неповажати себе — ще важче" — Валентин Мороз.

Управа ТУСМ-у

ЗАКЛИК СУСТА

Управа Союзу Українських Студентських Товариств Америки закликає членів СУСТА та всіх студентів узяти участь у Демонстрації, яка відбудеться у суботу 13-го травня 1972 р. у Вашинґтоні біля Білого Дому й Совєтської Амбасади. Початок о год. 1-ій по пол.

Управа СУСТА

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 9 травня 1972

У НЮАРКУ, НЮ ДЖЕРЗІ, ЗАГИНУЛИ ТРИ ПОЖЕЖНИКИ вночі з неділі на понеділок 8-го травня, а три були поранені. Двоповерховий будинок, який належно був підпалений, завалився, у вогні опинились 17 пожежників, але встигли вибігти з небезпечної зони, крім трьох. Будинок стояв незаселений, біля нього раніш люди бачили двох підростків.

СТАТИСТИЧНІ ЗВІТИ ВИЯВЛЯЮТЬ, що багато неодружених молодих чоловіків і жінок починають переселюватись із великих міст до приміських районів, винаймаючи там апартаменти і навіть окремі невеликі будинки. Раніше такі люди з усіх сторін з'їздились до великих міст, де мали працю й розвагу. Тепер у пригородних селищах почали будувати більше апартаментових домів, і частково туди ж переносяться деякі бюра та навіть промислові фірми.

ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД НІКСОН У ЛИСТІ ДО КАРДИНАЛА Терентія Кука в Ню Йорку висловив критичний погляд щодо ліберального закону про аборти в Нюйоркському стейті. Президент писав, що ця справа лежить поза засягом федеральної влади, однак, він вважає той закон занадто ліберальним. Кардинал Т. Кук рішуче виступає проти дозволів на аборти „для всіх і вся".

ПАПА ПАВЛО VI ПРОМОВЛЯВ в минулу неділю, як звичайно, з вікна свого кабінету у Ватиканському палаці з виразними натяками на парляментарні вибори, які з тих днів розпочались в Італії. Проте він не поручав ніякої одної політичної партії, однак Християнсько - демократична партія віддавна стоїть найближче до Ватикану. Папа закликав вірних італійців молитися, щоб у виборах перемогли „воля, справедливість і поступ".

У СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ ПОВЕЛИ нову нагінку проти віджаних осіб, що не лякалися виступати в обороні своїх конституційних громадянських прав, головно проти жидів, але й москалів, які були відомі совєтській поліції з своїх попередніх опозиційних виступів. Багатьох покликали до війська, у деяких переводили хатні ревізії. Загально вважають, що Совєти заздалегідь забезпечуються проти можливих демонстрацій під час відвідин президента Ніксона у Москві.

У ДАХАВ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ВІДБУЛОСЯ відзначення 27-их роковин звільнення в'язнів тамошнього великого гітлерівського кацету американськими військами. У тому святі взяли участь коло 500 колишніх в'язнів, представників 25-ох різних народів. Відбулись Богослужби — римо - католицька, протестантська й жидівська. Мовчазна маніфестація відбулася в колишній крематорії, де загинули десятки тисяч невинних жертв.

У Кенті помер педагогічний діяч проф. Іван Винар

Кент, Огайо. — Відомий громадський і педагогічний діяч сл.п. Іван Винар помер у Кенті 8 травня 1972 року. Проф. Іван Винар, колишній директор Дівочої Гімназії Рідної Школи фундації І. Кукурудзів у Львові, народився у Львові 1891 року. Закінчив Академічну Гімназію та клясичну філологію на Львівському й Віденському університетах. Під час першої світової війни був старшиною австрійської армії, потрапив до російського полону. Довідавшись у 1917 році про початок Визвольних Змагань, дістався на Україну й був старшиною Київських УСС, а потім сотником Богданівського полку. Переживши тиф і всі лихоліття того часу, повернувся до Галичини, був гімназійним професором Рідної Школи у Золочеві, активно працював у Відділі Товариства ім. Маркіяна Шашкевича й ін. організацій; зокрема власні організував з'їзди на славетній Білій Горі. У 1933 році проф. Івана Винара покликала Головна Управа Рідної Школи у Львові на директора Дівочої Гімназії фундації Кукурудзів у Львові і там, завдяки його праці, та гімназія дістала повні права прилюдности. Разом із сл. п. проф. Володимиром Радзикевичем, працював у Красвій Раді Українського Громади. Під час німецької окупації працював референтом шкільних справ при УДК у Львові, згодом в Українському Центральному Комітеті, як заступник шкільного референта, керуючи справами українського шкільництва в Галичині. На еміґрації викладав у гімназіях в Карлсфельді та в Берхтесгадені в Німеччині. Від 1951 р. переселився з родиною до ЗСА і жив у Клівленді, у Денвері, в Бовлінґ Ґріні, а останнім часом у Кенті, де й відійшов на вічний спочинок. Залишив у жалобі дружину Євфросинію, двох синів — університетських професорів Богдана і Любомира з дружинами та внучку.

ПРЕЗИДЕНТ НАКАЗАВ ЗАМІНУВАТИ ПОРТИ ПІВНІЧНОГО В'ЄТНАМУ

Вашинґтон. — Після переведення в передполудневих годинах у минулий понеділок 8 травня надзвичайного засідання Крайової Ради Безпеки, на яке президент Ніксон телефонічно відкликав із Західної Німеччини державного секретаря Вілліяма Роджерса, Президент виголосив в той сам день радіо-телевізійну промову до народу, в якій займався знову виключно тільки справою В'єтнаму. У зв'язку з погіршенням тамошньої воєнної ситуації Президент виявив, що він розпорядив замінування всіх портів Північного В'єтнаму з залишенням чужим кораблям можливости вихати з тих портів впродовж трьох днів, після чого в'їзд до них і виїзд буде відбуватися на їх власний риск. Водночас Президент заповів, що американське летунство вимолжливлюватиме північним в'єтнамцям вивантажування будь-яких імпортованих товарів — зброї і виряду — з кораблів та що воно нищитиме шляхи комунікації Північного В'єтнаму. Президент підкреслив кількакратно, що в Південному В'єтнамі є ще 60.000 американських вояків, безпека яких загрожена комуністичним наступом. Президент пригадав всі свої мирнолюбні заходи та виявив, що під час триденного засекреченого перебування президентового дорадника д-ра Генрі Кіссінджера в Москві 20 до 22 квітня ц. р., Леонід Брежнєв і інші совєтські проводирі доражували, щоб Америка відмовила свою активну участь у Паризькій конференції про В'єтнам. Американська сторона зробила це. Г. Кіссінджер полетів на один день на зустріч з північно-в'єтнамським делеґатом Ле Дуком То, а голова американської делеґації амбасадор Вілліям Портер взяв участь у найближчому засіданні Паризької конференції. Але комуністи тепер, як і завжди раніше, продовжували свою тактику зголошування ультиматуму, рішуче відмовилися діловo переговорювати й припинити свою інвазію у Південному В'єтнамі, навпаки — посилили тамошній наступ. Президент признав, що деякі американці поручають негайне відкликання всіх американських військ і таким чином запевнення їм безпеки та припинення дальшої участи Америки у В'єтнамській війні. Президент звернув увагу, що це було б йому легко зробити, бо не він увів до В'єтнаму пів мільйона війська, а він вивів відтіль вже близько пів мільйона вояків. Але такий крок був би капітуляцією перед ворогом, став би заохотою для дальших подібних аґресій і видав би 17 мільйонів південних в'єтнамців на поталу комунізмові. Тому — заявив Президент — Уряд не має іншого вибору, як застосувати рішучі заходи, які припинили б ворогові довіз зброї. Він заявив, що ці американські воєнні дії триватимуть так довго, поки ворог 1) звільнить всіх американських воєнних полонених і 2) погодиться на контрольоване міжнародне перемир'я у В'єтнамі. Тоді ЗСА припинять всі свої воєнні дії і до чотирьох місяців відкличуть всі свої війська з В'єтнаму. Президент ствердив, що без довозу важкої зброї від СССР, Китаю й ін. комуністичних країн — Північний В'єтнам не був би в силі вести наступ. Він запевнив СССР, що наказане замінування портів у Північному В'єтнамі не звертається проти третіх держав і що ЗСА бажають собі дальшої поправи американсько-совєтських відносин. Коли це не станеться, то відповідальність за те впаде на Совєтський Союз — заявив Ричард Ніксон. Президент звернувся з закликом до американського народу, щоб той підтримав Президента й Уряд у цьому важкому часі

Республіканські члени Конґресу схвалюють рішення Президента, демократи побоюються, що воно може привести до зудару з СССР

Вашинґтон. — У своїй реакції на понеділкову промову президента Ніксона і його рішення закальтувати міни порти Північного В'єтнаму Конґрес ЗСА поділився здебільшого по партійній лінії. Республіканські конґресмени й сенатори схвалюють це рішення, як вияв міцного й рішучого керівництва, стверджуючи, що одиноким шляхом до закінчення війни у В'єтнамі є позбавити ворога всіх постачань і засобів, потрібних йому для продовжування інвазії. Дехто ж із республіканців підкреслює, що це рішення є дуже сильною дозою ліків, але ж доконечною в даному випадку. З другого боку, демократичні сенатори і конґресмени прийняли рішення президента Ніксона замінувати порти Північного В'єтнаму і бомбардувати комунікаційні лінії у Північному В'єтнамі негативно і заявляють, що воно може привести до конфронтації із Совєтським Союзом і навіть до збройного зудару а то й війни із ним. Дехто ж із демократичних сенаторів визначає це рішення як безоглядне і безуспішне. Загрозливим для миру і безпеки світу визначили рішення президента Ніксона деякі із демократичних кандидатів в цьогорічних президентських виборах, заявляючи, що це є поширенням в'єтнамської війни і що рішення замінування північно'єтнамські порти не є шляхом до закінчення війни і до миру, ані навіть заходом для охорони американських військ у Південному В'єтнамі. Сенатор Гюберт Гомфрі заявив, що ситуація є дуже загрозливою і що він перериває виборчу кампанію і вертається до Вашинґтону, щоб відбути наради з провідниками Конґресу і що Конґрес, зокрема Сенат, мусить зайняти своє становище до теперішніх заходів президента Ніксона. Сенатор Мускі ствердив, що цим рішенням поставлено під загрозу взаємини ЗСА з Совєтським Союзом і з комуністичним Китаєм. Вкінці сенатор МекҐоверн заявив, що він вертається до Вашинґтону, щоб зареаґувати промовою в телевізії на рішення президента Ніксона.

Чотири арабські терористи погрожують знищити літак із понад 100 особами

Тель Авів. — Чотири озброєні арабські терористи схопили великий бельгійський пасажирський літак, який летів із Брюсселю почерез Відень до Ізраїлю, скерували його до Тель-Авіву і там загрозили, що вони знищать бомбами літак із його 105 пасажирами та членами залоги, якщо ізраїльський уряд не звільнить 300 арабських партизанів та не відвезе їх, терористів, до Каїро. Літак поставлено в затемненому куті летовища під Тель Авівом і обставлено кордоном поліції, викликано теж численні шпитальні амбуляиси. Ізраїльський уряд перервав своє засідання і займався цією справою. На контрольну вежу летовища прибули ізраїльський військовий міністер Моше Даян і шеф штабу ізраїльської армії генерал Давид Елязар, які переговорювали з терористами через гучномовці. Терористи назвали себе членами партизанської організації „Чорний вересень", на пригадку приборкання партизанів йорданським військом.

Українці на міжнародній конференції керівництва підприємств

У Вілмінґтоні (Делавер) в днях 4 - 6 травня ц. р. відбулася наукова конференція, присвячена міжнародним порівнянням еволюції структури управління та організації великих промислових, банківничих і торговельних підприємств. Вона була організована Делаверським Університетом та Фундацією Дю Понта. Крім структури американських великих корпорацій, аналізувалися підприємства Англії, Німеччини, Франції, Японії та СССР довідниками цих країн. Про керівництво й плянування совєтськими підприємствами доповідав проф. Олександер Біллон з Делаверського Університету, а співдоповідачем-опонентом був проф. Всеволод Голубничий з Гантер коледжу (Ню Йорк). Серед запрошених обсерваторів були директори великих корпорацій та міжнародних банків і викладачі „менаджменту" з різних університетів. З українців запрошеними ще були проф. Марта Трофименко (Делаверський Ун-т) і канд. д-р Любомир Дем'янчук (Пенсильванський Ун-т). На конференції головно обговорювалися питання переваг та недоліків централізації й децентралізації великих підприємств, виникнення міжнародних корпорацій, а в частині, що торкалася СССР, — проблеми відносин поміж союзними й республіканськими міністерствами та підприємствами на місцях. Матеріяли конференції підготовлюються до друку.

Мек Ґоверн диспонує більшістю делеґатів, Гомфрі на другому місці

Ню Йорк. — За підрахунком кількости делеґатів на демократичну конвенцію, що їх здобули досі демократичні кандидати в правиборах на Президента, що його провів щоденник „Ню Йорк Таймс", найбільшою кількістю „зобов'язаних" делеґатів диспонує сен. Джордж МекҐоверн із Південної Дакоти. Він має 332.5 делеґатів. За ним іде сенатор Гюберт Г. Гомфрі з Минесоти із 239 делеґатами. На третьому місці стоїть губернатор Алябами Воллес із 206 делеґатами. За ним йдуть: сен. Мускі — 112.5, конґресменка Ширлі Чізголм — 17, сен. Джексон — 1, конґресмен В. Д. Міллс — 1. До цієї кількости „зобов'язаних" делеґатів не враховуються т. зв. „фаворитні сини", тобто делеґати, які голосуватимуть під час конвенції на своїх власних фаворитів. Кількість „незобов'язаних" делеґатів виносить покищо 196. Для того, щоб здобути номінацію на Президента під час демократичної конвенції в Маямі Біч треба буде 1 509 голосів.

Є. Омельченко переобраний на голову Ніяґарської Округи УНС

Під час нарад Ніяґарської Округи УНС. На фото (зліва): П. Дяків, Д. Пищ, Є. Омельченко, И. Фаринич, п-і К. Онуфрик, М. Бережук, В. Дідок, Б. Кульчицький, П. Цибуляк.

Ст. Кетрінс, Канада (Д. Пищ). — В суботу, 29 квітня ц. р. тут, у залі УНО відбулися загальні збори Відділів УНС Ніяґарської Округи. За винятком одного, всі Відділи були заступлені своїми ... представниками. Збори відкрив голова Округи Є. Омельченко, вітаючи присутніх, зокрема головного радного й обласного організатора на Канаду В. Дідока. Збори вшанували пам'ять ...

(Закінчення на стор. 3-ій)

Українські студенти в Англії дістали умовний засуд за намір пошкодити будинок совєтської амбасади

Лондон. — Дня 21 квітня ц. р. перед головним судом Олд Бейлі відбувся процес над чотирма українськими студентами, обвинуваченими в посіданні запальних матеріялів з наміром пошкодити один із будинків совєтської амбасади. Як повідомив тижневик „Гомін України" з 6 травня, „всі обвинувачені вийшли на волю, троє мужчин із умовним засудом 12 місяців на три роки і одна студентка на 6 умовних місяців на три роки". Перед судом були студенти: Богдан Ципріна, Володимир Гуменюк, Богдан Левицький та Орина Осипко. Процес вів суддя Колфілд, боронив сер Дейвід Рейтон, колишній державний секретар Англії і член парляменту, з кількома іншими молодшими адвокатами. Сер Рейтон відомий як приятель українців і відіграв у тому процесі важливу ролю. Суд ствердив, що українські студенти хотіли так зареаґувати на безчинства Росії супроти України, особливо ж у зв'язку з трагічною смертю мисткині Алли Горської, сина в річницю її смерти. До такого рішення названі українські студенти прийшли спонтанно, бажаючи таким чином виявити своє обурення та протест проти московської окупації України.

ЗНОВУ ЗААРЕШТОВАНО ЗІНОВІЮ Т. ФРАНКО

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). — З Ленінграду одержано в Гельсінках вістку, що в останніх днях квітня 1972 р. була знову заарештована органами КҐБ внучка Івана Франка, Зіновія Франко. З кінцем минулого року помер в Києві останній син Івана Франка, батько Зіновії — Тарас. В половині січня ц.р. вона була арештована разом з великою кількістю українських культурних діячів. Згодом вона була звільнена, а 2-го березня 1972 р. київська „Радянська Україна" опублікувала самоосуджуючий „Відкритий лист" за підписом Зіновії Франко.

Зіновія Т. Франко, за професією мовознавець, кандидат філологічних наук, довгорічний працівник Інституту Мовознавства АН УРСР, народилася в 1925 році, була членом комуністичної партії. Відома своєю громадською активністю. Була співавтором багатьох листів в різні державні установи УССР, виступаючи проти незаконних порушень в Україні та стаючи в обороні арештованих і репресованих культурних діячів. В 1968 р. Зіновія Франко була виключена з партії, а на початку 1969 р. звільнена з Інституту Мовознавства АН УРСР. Вона виклопотала дозвіл на похоронення Алли Горської на Байковому цвинтарі, в Києві, що було згодом анульовано.

До Гельсінків дісталася також вістка про дальші арешти на Україні, зокрема студентської молоді, яка мала збирати підписи під петиціями в обороні заарештованих в січні культурних діячів. В Ленінграді і зокрема в Москві кружляють різні чутки про події в Україні, про зміни в ЦК комуністичної партії України, які вже сталися, чи мають незабаром статися.

У Філядельфії відбулася демонстрація в обороні людських прав в Україні

Філядельфія (В.). — В суботу 6 травня тут в центрі міста, біля міської ратуші, на площі Дж. Ф. Кеннеді відбулася демонстрація в обороні нескорених, переслідуваних інтелектуалістів в Україні, яку влаштувала Громадський Комітет, в склад якого увійшли представники понад 30 організацій, під патронатом відділу Українського Конґресового Комітету Америки. Демонстрація почалася в год. 1-ій по пол. співом американського та українського гимнів. Молитву провів сотрудник укр. кат. катедри о. Р. Попівчак. Коротке слово на відкриття виголосив голова Громадського Комітету та Відділу УККА д-р Іван Скальчук. Головне слово в українській мові про переслідування в Україні та про наші завдання у зв'язку з цим виголосив редактор „Українського Квартальника" д-р Володимир Душник. Заповіджений ред. О. Зінкевич не міг прибути з огляду на похорон в родині. В англійській мові були виголошені дві промови. Одну виголосив конґресмен демократ Іошуа Аілберґ, а другу стейтовий сенатор республіканець — Роберт А.

(Закінчення на стор. 3-ій)

У Детройті відбулася демонстрація українців проти переслідувань в Україні

Детройт. — У п'ятницю 5 травня в Детройті відбулася тут пресова конференція, на якій були присутні репортери з усієї місцевої американської преси і телевізійних станцій. Після конференції було в американських газетах багато вісток і навіть статтей про безпідставне переслідування Москвою українських інтелектуалістів в Україні і про протест української громади в Детройті проти тих переслідувань. Рівночасно на двох телевізійних програмах передали вістки про маніфестацію і пресконференцію, з зазначенням, що у суботу 13-го травня у Вашинґтоні відбудеться масова українська демонстрація на яку з Детройту відбудуть кілька автобусів — інформує телефоном д-р Денис Квітковський.

Від Громадського Комітету маніфестацію в Детройті, що була багатолюдною без уваги на дощ, очолював д-р В. Витвицький, а провадила нею молодь: Остап Квітковський, Борис Потапенко, Віра Андрушків, Марія Зарицька, Віктор Боровський, який промовляв на маніфестації англійською мовою. На маніфестації в „Кобо Голл" у неділю 7 травня, в присутності поверх 3 000 людей, крім молоді, головну промову виголосив проф. В. Одайник з Колюмбійського університету в Ню Йорку, промовляв також конґресмен О'Гера з Мічиґену. Із „Кобо Голл" відбувся потім масовий похід на площу ім. Кеннеді, з американськими і українськими прапорами та численними транспарантами, з участю священиків з українських церков усіх віровизнань. У демонстрації дружно взяла молодь з усіх організацій: Пласт, СУМ, ТУСМ, Зарево. В демонстрації взяла участь вся об'єднана українська громада. Демонстрацією проводив Остап Квітковський, на якій ще промовляли Б. Потапенко та проф. І. Коляска з Канади, який брав також участь у пресконференції у п'ятницю. На площі ім. Кеннеді було біля 4 000 демонстрантів, бо до українців приєднались інші групи, без огляду на дощ. Детройт ще не чув такого громового гасла „Фрідом фор Юкрейн!" — „Свободу Україні!", як того дня.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

Д-Р РОМАН ОСІНЧУК ДОПОВІДАТИМЕ ПРО ВПЛИВ ХАРЧУВАННЯ НА АРТЕРІОСКЛЕРОЗ

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА влаштовує в суботу 13 травня ц. р. о год. 5-ій по пол. пленарну конференцію з доповіддю проф. Романа Осінчука на тему „Харчування та його вплив на артеріосклероз". Відбудеться конференція в приміщенні УВАН при 20 Вест 100-а вулиця в Ню Йорку.

ВИСТАВКА ПРАЦЬ ЮРІЯ СОЛОВІЯ

Ню Йорк. — В Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відбудеться, починаючи від неділі 21 травня ц. р. виставка малярських праць відомого українського маляра-модерніста Юрія Соловія п. н. „Соловій — п'ять років праці, 1967-1971". Триватиме виставка два тижні. Відкриття виставки в неділю 21 травня ц. р. о год. 1-ій по пол.

ЖАЛОБНІ СХОДИНИ

Ню Йорк. — Український Інститут Америки вшановує пам'ять двох своїх померлих членів: Михайла Турянського та д-ра Романа Старуха, які померли в цьому році. Сходини розпочне Михайло Пізнак, із спогадами про життя й працю бл. п. М. Турянського виступить Иосиф Лисиґір, а про д-ра Р. Старуха говоритиме М. Островерха і Ю. Ревай. Сходини відбудуться в суботу 13 травня о год. 3:30.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 є міс. За кожну зміну адреси — 25 є. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Потрібні демонстрації

Останні події в Україні, зокрема ж січневі арешти в Києві, у Львові та інших містах Української ССР, викликали стихійну широку хвилю обурення, протестаційних зібрань і демонстрацій. У перші лави цього протестаційного руху включилася головним чином молодь — членство українських молодечих організацій — студентства, СУМА, Пласту, ТУСМ, ОДУМ та інших. Свою участю в цих демонстраціях українська молодь в діяспорі засвідчує свою пов'язаність, солідарність із тими, що в тяжких умовах поневолення України Москвою відважилися виступити на оборону людських і національних прав в Україні.

Як багато разів у недавньому минулому, так і сьогодні такого роду протестаційні акції не тільки своєчасні, але й потрібні та корисні. З допомогою протестів і демонстрацій українці в діяспорі не тільки привертають увагу вільного світу до української справи й українських змагань і обзнайомлюють західню публічну опінію із проблемами української визвольної боротьби, але також допомагають безпосередньо тим, що, ставши в лави самооборони українського народу, зазнають репресій, ув'язнення й судів за свої переконання і за ведену ними в рамцях конституційних постанов і законів боротьбу проти їх порушування режимними, зокрема кагебівськими, чинниками. Демонстрації на оборону арештованих і репресованих примушують також і совєтський режим рахуватися з публічною опінією світу, реагувати на виступи видатних діячів культури і світової преси й інколи навіть припиняти свої адміністративно - судові репресії, звільняючи того чи іншого арештованого з ув'язнення чи й від судового покарання.

Доцільність і корисність протестаційних демонстрацій усвідомлюють глибоко також і самі жертви совєтських репресій. У своїх „захалявних писаннях", часто переданих з-поза концтаборових дротів чи з-поза тюремних мурів, політичні в'язні — і українці, і люди інших національностей — закликають до масових демонстрацій у вільному світі, виразно стверджуючи, що вони у великій мірі допомагають полегшувати долю арештованих та суджених і примушують режим відмовлятися від надмірного стосування терору, і надто жорстоких судових вироків.

Тому головним і найактуальнішим гаслом нашого часу мусить бути одне: демонструвати, вимагаючи людських прав для переслідуваних і волі для поневолених. І то не тільки людей, але й народів.

Рік вирішень

Термін „рік вирішення" увів і сам його здискредитував президент Єгипту Анвар Садат, який минулого року урочисто проголосив був, що 1971-ий рік стане „роком вирішення" ізраїльсько - арабської проблеми, при чому урочисто присягав, що до кінця того року всі окуповані Ізраїлем арабські землі вернуться під арабське володіння. Цього, як відомо, не сталося, і не відомо, чи цього року ситуація на Близькому Сході зміниться, бо це в першу чергу залежить від Москви, чи вона захоче нової арабсько-ізраїльської війни, з великим риском вибуху — третьої світової війни. Проте, в Америці, як і з широкому світ. цього року таки станутьея події з далекосяжними наслідками міжнародного характеру.

У найближчих днях вирішиться справа ратифікації пактів безпеки, що їх в 1970 році підписав у Москві й Варшаві соціялістичний канцлер Німецької Федеративної Республіки Віллі Брандт. За всіма познаками вони будуть ратифіковані, бо й опозиція не хоче відновлення холодної війни з СССР і погіршення ситуації Західнього Берліну. Приступлення у цьому році Британії, Норвегії, Данії і Ірляндії до Европейської Економічної Спільноти створить могутній 10-членний економічний бльок Західньої Европи, який також політично матиме величезне значення, як самостійний чинник, з яким будуть примушені рахуватися ЗСА й обидві комуністичні великодержави.

Листопадові президентські вибори в Америці або залишать Ричарда Ніксона в Білому Домі і дадуть йому можливість продовжувати внутрішню й закордонну політику, в якій він завів уже переломові зміни, або введуть до Білого Дому нову людину з новими ідеями. Вже найближчі дні-тижні принесуть рішення щодо В'єтнаму: чи та країна переживатиме далі трагедію тотального винищення війною. Війна у В'єтнамі безпосередньо заторкує і вирішує як внутрішні відносини в Америці, так і американсько - совєтські відносини. Відвідини президента Ніксона у Москві, якщо вони відбудуться, також вплинуть на оформлення дальших відносин у широкому світі.

Очевидно, ніякий рік не закінчує бігу подій, але цей рік вагітний подіями на далеку мету.

В. С-ко

РОСІЙСЬКА ДУША — І СТАЛІН

Після смерти Леніна в 1924 р. Совєтський Союз жив під гаслом: „Ленін помер, але справа його живе!" Ленінову справу продовжували його товариші, помічники та учні*.

У своїй нелегально пересланій на Захід повісті „Все тече", в якій нині вже покійний автор, Василь Гроссман, розкриває „душу" російського народу, він пише, що у спадщині по Ленінові залишилась завойована ним диктатура партії (не пролетаріяту! — В. С-ко), створені ним армія, міліція, ВЧК, двадцять вісім томів писань.

Але хто мав стати на його місці? Блискучий промовець Троцький? Партійний теоретик і „улюбленець партії" Бухарін? Практик у державній праці Риков? Знавець міжнародного робітничого руху Зінов'єв?

Сталося так, що всі риси ленінського характеру, втілені в цих особах, які стали в опозиції до Сталіна, виявились „злочинними". І власне ненависть Сталіна до цих лідерів опозиції була ненавистю до тих рис ленінського характеру, які, на його думку, суперечили ленінській суті. Борючися з цими особами, убиваючи їх, Сталін ніби боровся з Леніним і його убивав. Але одночасно саме він, як абсолютний диктатор, утвердив Леніна і ленінізм.

Пристрасне селянське бажання, — пише В. Гроссман, — стати господарем орної землі, бажання, що його зрозумів Ленін, було вороже державі, заснованій Леніним, несполучне з нею. В 1930 р. совєтська держава стала неподільним господарем всіх земель, лісів і вод СССР.

Основне ленінське гасло було „Вся влада радам!", але створені Леніним ради совєти не мали й не мають жадної влади. І чи міг думати Ленін, що, заснувавши Комуністичний Інтернаціонал і проголосивши льозунг „Пролетарі всіх країн, єднайтеся!", він готував ґрунт для нечуваного в історії росту принципу національного суверенітету.

Ця сила державного російського націоналізму, — пише Гроссман, — цей шалений націоналізм (а ми додали б і шовінізм — В. С-ко) людських мас, позбавлених свободи і людської гідности, стали головним важелем нового порядку, визначили фатум XX століття.

Стиснута в сталінському п'ястукові, партія большевиків стала партією національної держави, Росії. З поміччю Сталіна успадкована від Леніна диктатура, терор, боротьба з „буржуазними свободами", що здавались Ленінові категоріями тимчасовими, перенесено в основу, в суть, зіллялися з традиційною національною тисячолітньою російською несвободою. Вони стали змістом держави.

Сталіна характеризують передусім його неймовірна жорстокість, його неймовірне віроломство, його акторські здібності і гіпокризія, його злопомність і мстивість, його брутальність і примітивний гумор. А в його вмінні користуватися найтоншими засобами конспірації, в його аморальності виявився революціонер - змовник типу Нечаєва, що 1869 року створив був у Росії таємну змовницьку організацію „Народна Розправа". В романі „Біси" Ф. Достоєвський змалював Нечаєва, як прототип большевицького провідника. „Але, звичайно, пише В. Гроссман, навіть Нечаєв здригнувся б, побачивши, до яких страховинних розмірів довів нечаєвщину Йосиф Сталін".

В. Гроссман пише про „трьох Сталінів": жорстокого і брутального ката народів, конспіратора, що спритно орудує революційною термінологією прогресивного Заходу, і поліційного чиновника найвищої ранґи, обвішаного медалями і орденами. Головний принцип збудованої ним держави в тому, що це — держава без свободи. А там, де немає людської свободи, не може бути національної свободи. І в цій державі немає суспільства, бо кожне суспільство засноване на вільній близькості і вільній конкуренції людей.

Справді, треба дивуватися, пише Гроссман, що Сталін, доценту розгромивши свободу, не визбувся страху перед нею. І лицемірство його головно виявлялось у грі в свободу. Умертвлена свобода стала прикрасою держави, стала головним актором у велетенській всесоюзній інсценізації. В державі без свободи створено макети - подоби парляменту, виборів, профспілок, суспільства, громадського життя, макети управ колгоспів, райкомів, обкомів і центральних комітетів національних компартій. Навіть президія ЦК КПСС була макетом.

Реальною силою в монструальній державі, що розкинулась на одній п'ятій частині земної кулі, був лише Сталін. Але тому, що фізично неможливим було, щоб усі без вийнятку справи вирішував Сталін, другорядні й третьорядні справи розв'язували його довірені люди — „випробувані сталінці". Цих людей завжди можна було бачити на різного роду засіданнях, з'їздах, вони очолювали всі установи від найнижчої до найвищої.

Помилкєво думають, — твердить Гроссман, — що діла часів колективізації і часів єжовщини — безглузді прояви безконтрольної і безмежної влади, що її цупко тримала в своїх руках ця нечувано жорстока людина.

Насправді кров, проллята в 1936-му і в 1937-му роках, була потрібна державі і, як казав Сталін, не минулась марно. Без неї сталінська держава не витримала б і

(Закінчення на стор. 4-ій)

* Див. у „Свободі" з 3-го травня статтю „Російська душа — і Ленін".

М. Сосновський

ХТО І НА ЯКИХ Є „МАНІВЦЯХ"

(3)

Мається враження, що д-р С. Галамай та ще дехто не здають собі справи з того, що собою інтелектуально являє сучасна наша молодь, а зокрема молодь, яка народилася й виросла за межами України в чужому оточенні і під чужими впливами. Я можу співчувати йому, що він (та ще дехто!) не знаходить зрозуміння серед молоді, але брати на себе за це відповідальність ніяк не збираюся. Настанову молоді передрішують різні фактори, а її відношення до старшого покоління визначається тактикою і методами, стосованими у поступуванні з молоддю. Коли ж сьогодні молодий український націоналістичний актив стоїть у конфлікті з „фронтом" і не хоче цього конфлікту розв'язувати внутрішнім порядком, то вину за це несе „фронт", а не молодь. Цього повинен бути свідомий д-р С. Галамай і не намагатися перекинути відповідальність на третій чинник.

„Знецінювання українського фактору"

Ця улюблена фраза д-ра С. Галамая мала б звернути увагу читача на необхідність виходити у нашій політиці з засади, що українська проблема — це „велика світова справа", „світова революційна проблема" і т. п. Одночасно він робить закид, що окремі журналісти представляють Україну „периферією" у грі міжнародних сил. Знову ж, тут важко збагнути, про що йдеться д-рові С. Галамаєві, коли він зводить до спільного знаменника ці дві справи. Мусить бути очевидним для кожного, що без уваги на те, які прекрасні ідеї ми не видвигали б і як би ми не наголошували важливости української проблеми, в загальному контексті не тільки світових подій, але й подій в Европі наша реальна силова позиція, як чинника міжнародної політики на сучасному етапі є практично ніяка. Інша справа — наші потенціяльні можливості. Ці дві справи треба докладно розрізняти, ведучи практичну політику. Як знаємо, колись наші сусіди поляки у своїй політиці також хотіли виходити з таких „месіяністичних" позицій, як це пропонує д-р С. Галамай. Відома ж фраза про „Польщу — Христа народів". Ця фраза, не підтримана реальною силою, не врятувала польського народу.

Пропоновану д-ром С. Галамаєм засаду, яка мала б протидіяти „знецінюванню українського фактору", можна б порівняти з твердженням будь - якого громадянина, мовляв, він — мільйонер, бо має вигляди на те, щоб мільйон долярів виграти на льотерії. Очевидно, він може виграти, але до того часу, поки того мільйона долярів не виграє, його можливості стати мільйонером в майбутньому не міняють його фактичного статусу на сьогодні, коли в нього у кишені тільки одна тисяча долярів.

Українського фактору не треба, на нашу думку, ні недоцінювати, ні переціннювати. Він має питому вагу, і власне, усвідомивши її, ми можемо реалізувати таку чи іншу нашу внутрішню й зовнішню політику. Трудність української проблеми не в її недоцінюванні збоку того чи іншого українського „вільнодумного" журналіста, як це хоче представити читачеві д-р С. Галамай, а в тому, які наслідки для політичного статус кво в Европі і світі може принести її позитивна розв'язка. Це прекрасно усвідомлював В. Липинський, коли писав, що „так тяжкого політичного завдання, як здобуття держави української, нема на цілім світі". Цей же ж наш великий політичний мислитель писав, що „ідеї політичні не поширюються тому, що вони є найкращі об'єктивно. Ні один політичний пророк без зброї не перемагає. Зброєю ідеї політичної є не її об'єктивна вартість, а її здатність підіймати на діла тих, з чиїми суб'єктивними хотіннями вона тісно зв'язана" („Листи до братів-хліборобів").

У цьому загальному контексті варто ще заторкнути ролю журналіста і публіциста чи політичного теоретика, бо, як виходить зі слів д-ра С. Галамая, він протиставляє „роблення політики" теоретичним міркуванням на тему політики і окремих політичних проблем. Мало того, він навіть кпить із тих журналістів та публіцистів, які, мовляв, „у кабінетній тиші" займаються політичною спекуляцією, не приймаючи ніякої участи у практичній діяльності. З тверджень д-ра С. Галамая можна зробити висновок, що на політичні теми повинні писати люди, які політично заангажовані („політики"), бо тільки вони розуміють „труднощі" і „відповідальність" політичної роботи.

Очевидно, коли б здійснилося таке бажання нашого опонента, тоді на списках безробітних опинилися б сотні й сотні журналістів, публіцистів, політичних теоретиків, бо, як відомо, мало-хто з них бере участь у практичній політиці. Це, однак, не перешкоджає їм писати на політичні теми, критикувати політиків і політичні концепції, висловлювати свої пропозиції тощо. Ніхто з політиків не бере їм цього за зле, а, навпаки, з увагою до них прислухаються і самі політики, і широкі маси народу. Так, чейже, формується публічна опінія, що як знаємо, не завжди симпатизує з плянами й діяльністю політиків.

Чому має бути інакше в нас? Чому український журналіст мусить писати тільки те, що йому такий чи інший політик запропонує? Чому

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

ПЛИВКЕ ЗОЛОТО

Наша складна індустріяльна цивілізація залежить від нафти більше, як від будь - якого іншого роду енергії. І так, нерафінованої нафти, або як популярно називають її „оливи", вживаємо ми для огрівання житлових приміщень, опалювання казанів, що витворюють пару, та для погону дізелевих рушіїв. Рафінованої нафти, у вигляді бензини, вживаємо для погону автомобілів, літаків та індустріяльних машин. Врешті чистої рафінованої нафти вживаємо для освітлювання, головно в індустріяльно слабо розвинених країнах.

Слово „нафта" походить від грецького слова цього самого звучання і означає корисну копалину, що з технічного боку є сумішшю різних вуглеводнів. Латинським відповідником слова нафти є „петролеум", що в дослівному перекладі означає „кам'яна олія". У нас в Бориславі селяни назвали її „кип'ячкою". З огляду на її цінні властивості нерафіновану нафту називають „пливким золотом".

Питання про утворення природного нафтового сирівця ще й досі не розв'язане. Існує, правда, декілька гіпотез щодо його походження. І так, згідно з одною гіпотезою, нафта має органічне походження і є продуктом складних перетворень у земній корі рослинних і тваринних залишків, похованих в осадах первісних морів.

За іншою гіпотезою нафта є продуктом реакцій неорганічної синтези, що відбувається в глибоких шарах земної кори. Ще інша гіпотеза зачислює нафтові вуглеводні до первинної космічної субстанції, яка ввійшла до складу земної кулі під час формування плянет соняшної системи.

Врешті, згідно з останньою, до речі фантастичною, гіпотезою д-ра Емануеля Веліковського, з якою він виступив у 1954 р. в книжці „Світи в зударі", нафтова сировина є скропленою субстанцією вуглеводнів з величезної газової комети, що в половині 2-го тисячоліття перед Христом влетіла в нашу соняшну систему і зударилися з атмосферою Землі. По тому зударі ця комета ввійшла в орбіту довкола сонця і стала плянетою Венерою.

На основі цієї гіпотези д-р Веліковський твердив, що плянета Венера окутана непрозорим плащем з вуглеводнів, температура якого доходить до 500° Фаренгайта. Хоч офіційна наука відкинула цю останню гіпотезу — прогнози Веліковського відносно Венери були потверджені американськими дослідчими ракетами Марінер II (1960) та Піонір У (1969), що перелетіли в доволі близькій віддалі від Венери і переслали ті інформації телеметричним шляхом на Землю.

Але без огляду на те, котра гіпотеза є правдива, фактом залишиться те, що лише протягом останніх ста років людина навчилася використовувати нафту для своїх потреб. Багато мільйонів років цей великий дарунок природи пролежав у надрах землі, якщо не брати до уваги його спорадичного вжитку для лікування, освітлювання та ущільнювання (в формі бітуму).

За батька модерної нафтової індустрії вважають американського полковника та емеритованого залізничного кондуктора Е. С. Дрейка, що в 1859 р. винайняв декілька акрів поля коло оселі Тайтесвіллу, в західній Пенсилвенії, на якому поставив дерев'яний колодязь (шиб) 10 метрів заввишки. Цей колодязь стояв недалеко струмка, з якого індіяни збирали нафту перед приходом білих поселенців. З тієї свердловини, вживаючи методу ударного свердління з погоном парової машини, він натрапив на нафтову жилу на глибині понад 69 стіп, видайністю 15 бочок на день (15 бочок дорівнюється видайності 1 тонни).

Тепер у Північній Америці діють 400,000 колодязів видайністю 4.8 мільйона бочок денно. Річну продукцію нафти в Америці оцінюють на 353 мільйони тонн річно, що становить 38 відс. світової продукції нафти. Для порівняння: видайність найбільшого українського, підкарпатського родовища в Бориславі дорівнюється 370,000 тоннам річно. Але, не зважаючи на велику видайність американських нафтових родовищ, Америка мусить імпортувати нафту, щоб покрити велике запотребування для погону своїх 80 мільйонів автомобілів.

Десять років тому нафтові фахівці були тієї думки, що атомова енергія в дуже скорому часі припинить запотребування на нафту. На жаль, труднощі з термічним занечищенням річок, розташуванням відходів, та припасів пального затримали сподіваний розвиток атомової енергії для погону парових турбін та посередньо продукції електричного струму.

Поряд з тим починає меншати світова продукція вугілля, головно внаслідок зростаючих робітничих платень. У висліді споживання нафти в світі замість зменшуватись постійно більшає. Сподіваються, що ця консумпція в другій половині 70-их років дорівнюватиме 200 більйонам бочок річно, тобто стільки, скільки світ зужив за останніх сто років (від 1870 до 1969). Якщо не зайде якась кардинальна зміна у використанні атомової енергії, світова консумпція нафти в 1980-их роках

(Закінчення на стор. 4-ій)

Панас Феденко

ЧИТАЮЧИ СПОМИНИ ЄВГЕНА ОНАЦЬКОГО

(1)

Мюнхенське видавництво „Дніпрова Хвиля" надрукувало дві частини споминів Є. Онацького під заголовком „По похилій площі" (1964-1969).

Автор споминів був приділений до дипломатичної місії УНРеспубліки в Римі, де працював аж до ліквідації місії. Автор споминів спирається на власну пам'ять, на різні документи з тієї доби і на свої записи в щоденнику. Автор не „підмальовує" фактів і характеристики людей, з якими доводилось йому зустрічатися. Він у щоденнику не раз і сам собі суперечить в оцінці людей, їх поглядів і діяльности. Тому спомини Є. Онацького вірогідні, бо він фіксував факти і поведінку земляків „на гарячому", просто як „літописець".

На читачів, що не жили в той час і не знають трагічної ситуації, в якій перебувала тоді Україна, мусять справити спомини Онацького тяжке враження. Може дехто навіть схоче повторити слова Панька Куліша з передмови його до хроніки „Чорна Рада" з доби Руїни XVII століття: мовляв, він хотів показати „политическое ничтожество Малороссии"...

З цього приводу слід порівняти добу Руїни XVII століття з Руїною Українського визвольного руху в XX столітті. Як тоді, так і в XX столітті, міжнародна ситуація була для України фатальною: на нашу територію в XVII стол. претендували — Москва, Польща, Крим, Туреччина. В XX столітті з тими самими претензіями до України виступили Польща, Москва (біла і червона). Місце Туреччини зайняло греко-французьке військо, прислане в Одесу та в інші міста на приморському узбережжі допомагати російським монархістам відновляти „єдину неділиму Росію". Це втручання чужих ворожих сил у справи України не давало зміцнитися українському рухові в боротьбі за державність, воно викликало в Україні хаос, безладдя, руїну. В українських політичних колах з'являлися різні, протилежні орієнтації: московська орієнтація (гетьман Іван Самійлович), турецька (Петро Дорошенко), кримська (Суховій), польська (Ханенко) і т. д.

Українська Народна Республіка від 1917 р. була між імперіями Російською і Німецькою, а від 1918 р. — між Польщею і Росією. Після проголошення гетьманом П. Скоропадським „федерації" України з білою монархічною Росією 14 листопада 1918 р. збройною силою відновлено УНРеспубліку. Але часу для організації війська і державного апарату було дуже мало, бо тільки в середині грудня 1918 р. уряд УНР почав діяти в Києві. Уже на початку лютого 1919 р. довелося урядові УНРеспубліки покинути столицю під натиском російських большевиків.

Уряд УНР послав до різних країн свої дипломатичні місії для інформації світу про Україну і, зокрема, для оборони УНР проти ворожої пропаґанди (російської і польської). Українські кооперативні організації одержали завдання від Уряду УНР закупити в різних країнах зброю та всяке військове майно для армії. Нашвидку створені дипломатичні місії не все мали на чолі і в апараті достатньо підготованих людей. Поза тим наші дипломатичні місії в різних столицях Західньої Европи були воєнними подіями відірвані від України, не одержували від Уряду інструкцій і не могли посилати урядові вчасно звідомлення про свою роботу.

Спомини п. Є. Онацького показують, що місії УНР в столицях Европи часто жили фантастичними звістками про те, що в той час ділялось в Україні. В тій ситуації не було координації в діяльності дипломатичних місій і це само собою не було на користь українській справі.

Є. Онацький подає багато фактів недисциплінованости службового персоналу в різних дипломатичних місіях УНР. Наприклад, у розмові з урядовцем місії в Римі Михайлом Єремієвим Є. Онацький почув таку характеристику голови місії Дмитра Антоновича: „сваволя, особисті примхи, інтриги, фаворитизм" (стор. 19). Далі Є. Онацький розповідає про заходи Єремієва, щоб скинути Дм. Антоновича з головства в місії сумнівними засобами.

Є. Онацький описав в подробицях діяльність (фактично бездіяльність) Олександра Севрюка. Севрюк підписав іменем Уряду УНРеспубліки мировий договір з Німеччиною, Австро-Угорщиною, Туреччиною і Болгарією 9 лютого 1918 р. в Берестті. Цей „дипломатичний стаж" дав Севрюкові нагоду здобути визначну позицію в апараті УНР. У 1919 р. в Італії було до 80,000 українців воєннополонених, що рвалися в Україну. Між ними було багато охочих вступити в ряди Української Армії. В надії на активність і хист Севрюка, Головний Отаман Армії УНР видав 15 лютого 1919 р. Севрюкові уповноваження, щоб він постарався визволити полонених українців і направити їх в Україну.

Онацький пише, що Севрюк приїхав до Риму тільки 20 травня 1919 р. і, „практично нічого не зробивши, повернувся назад до прохолодної Швайцарії, а потім виїхав звідти до Відня" (стор. 48). Мавши відповідальне доручення, Севрюк навіть не провідав українців-полонених в Італії, що перебували в докраю тяжких умовах: голодували, хворіли, вмирали. Українці-полонені в Італії були віддані на поталу пропаґанді росіян „білих" і „червоних", галицьких москвофілів і польських та румунських агентів. В розпачі нещасливі українські вояки записувалися в армію Денікіна, навіть до поляків і румунів, аби вирватися з італійського пекла. А Севрюк зовсім не поспішав зайнятися справою полонених. „Приїхав до Риму тільки 5 вересня (1919 р.) та й то на дуже короткий час" (стор. 50).

Севрюк з'явився в Рим з „місією", до якої належали І. Коссак та Парфанович (галичани). Місія Севрюка мала значні суми грошей і оселилася в центрі Риму в готелі, де за дві кімнати платила 9,000 лір місячно. Дипломатична місія УНР за приміщення з 9-ох кімнат платила 1,000 лір місячно. Д. Антонович пропонував Севрюкові „відступити йому в приміщенні дипломатичної місії дві кімнати під місію для полонених, але Севрюк відмовився. „Краще без контролі", — пише Онацький (стор. 57).

Є. Онацький цитує в своєму щоденнику з 19 листопада 1919 р. слова отця Бона, бельгійця, що старався помагати українцям: „А ваш Севрюк, що їздить по всій Европі, розкидає гроші на найменші забаганки, коли полонені, яких так треба на Україні, сидять без жадної допомоги і поволі вмирають або переходять до ворога!" (стор 86).

Дипломатична місія УНР в Римі (та й інші місії) довідувалися про події в Україні головно із чужої преси. Наприклад, Онацький записав у щоденнику 20 листопада 1919 р. звістку з римської преси про капітуляцію Української Галицької Армії, хоч капітуляція відбулася уже 6 листопада.

Але Севрюк зумів на початку листопада добратися до Кам'янця, де 15 листопада перебував Уряд УНР, „наговорив купу історій, виправдав себе від усяких закидів... і, замість виконувати свої обов'язки щодо полонених, поїхав далі по Европі!" (стор. 88).

(Далі буде)

У четвер ґрадуація в Менор Джуніор Коледжі

Дженкінтавн, Па. — У четвер 11-го травня о 6 г. 45 хв. вечора розпочнеться ґрадуаційна церемонія в єдиній українській американській вищій дворічній школі для дівчат, Менор Джуніор Коледжі, під керівництвом Сестер-Василіянок, ректор Мати Ольга, ЧСВВ. Ґрадуаційні церемонії розпочнуться процесією випускниць-ґрадуанток. Президію очолюватиме Митрополит УКЦеркви в ЗСА Владика Амврозій Сенишин, з промовою виступить американська письменниця Мері Люїс Коклі, авторка багатьох книжок, у тому й відомої біографії знаного артиста з телевізії Лоренса Велка. Вона є також авторкою кількох книжок на релігійну тематику. Цього року ґрадуація в Менор Джуніор Коледжі буде особливо святковою, бо Коледж відзначає 25-ліття з часу свого заснування. Упорядники сподіваються багатьох українських гостей з Філядельфії, Честеру та ін. околичних міст.

Є. Омельченко переобраний на голову Ніягарської Округи УНС

(Закінчення зі стор. 1-ої)

померлого головного касира УНС сл. п. Петра Пуцила та всіх інших членів УНС Ніягарської Округи, які відійшли у вічність у звітовому році. Зборами проводила Президія в складі: В. Дідюк — голова, П. Дяків—секертар. По звітах членів Управи, дискусії і уділенню абсолюторії, одноголосно обрано таку нову Управу:

Єфим Омельченко —голова, Микола Бережук і Катерина Онуфрик — заступники голови, П. Фаринич—секретар, М. Боровський — скарбник, П. Дяків — член. Контрольна Комісія: Петро Самець, Богдан Кульчицький і М. Шпурко. У програмово - організаційній доповіді В. Дідюк дав огляд праці Округи, згадуючи, що в 1970 р. Округа була першуном у цілій союзовій системі у відсотковому виконанні організаційних завдань та порівнюючи з тим успішним роком мало успішний 1971 р. Обговорюючи плян праці на 1972 р. цілої Округи і кожного Відділу, доповідач вказав як добрий приклад працю недавно обраного секретаря Відділу 458 п. Д. Пища, який у минулому році здобув 20, та секретарки Відділу 416 пані К. Онуфрик, яка з допомогою голови Відділу Б. Кульчицького за короткий час здобула понад 10 нових членів на поважну суму забезпечення. Добре вив'язувався також окружний організатор П. Дяків, секретар Відділу 427. На жаль, Округа не виконала наміченого пляну. По довгій виміні думок, запитах і відповідях, учасники зборів рішили, що цьогорічні організаційні завдання повинні бути виконані вповні. Обласний організатор заявив, що все є до диспозиції секретарів, і якщо в них знайдеться добра воля і охота, вони призначені обов'язки виконають. Після товариської виміни думок закінчено загальні збори словом переобраного голови п. Омельченка.

У Філядельфії відбулася демонстрація

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Ровнер. Оба промовці стали дуже твердо в обороні переслідуваних українських письменників ,вказуючи, що кожна людина є покликана до акції, коли права людини є топтані.

Д-р М. Ценко виголосив коротку промову-заклик до учасників демонстрації, взиваючи їх масово взяти участь у демонстрації у Вашингтоні в суботу 13 травня ц. р. Резолюції виготовлені в англійській мові прочитала студентка Ірена Столяр. Молитву на закриття провів о. Мих. Борисенко, парох православної церкви св. Покрови. Програмою проводив І. Білинський.

Схвалені акламацією резолюції з відповідним супровідним листом вислано Президентові ЗСА, секретареві Стейту, американському амбасадорові в ОН, американській делеґатці в Комісії Прав Людини в ОН, ген. секретареві ОН, головам крайових комітетів Демократичної і Республіканської партій, стейтовим, міським політичним діячам, пресі, радіо, телевізійним стаціям, конґресменам з Пенсильвенії та ін.

Після демонстрації відбувся похід з прапорами та транспарентами центральними вулицями міста до Будинку Незалежности, де голова та члени Громадського Комітету в супроводі пань: Л. Бурачинської, проф. О. Ґенґало, д-р Н. Пазуняк, С. Бернадин та Є. Блавацька зложили китицю квітів при Дзвоні Незалежности. Демонстрація мала відгомін у місцевій американській пресі та в радіо.

ПРИКОРДОННА ЧЕСЬКА КОМУНІСТИЧНА СТОРОЖА ЗРАНИЛА та схопила постійного мешканця Австрії чеського роду Яроміра Масарика, як він ждав при кордоні, щоб побачитись із своєю дружиною з ЧССР. Австрійський уряд заклав протест і зажадав повернення того чоловіка.

НА „СРІБНІЙ ШАХТІ" В КЕЛЛОС, АЙДАГО, рятувальні команди знайшли ще 8 убитих шахтарів. Разом там від підземного вибуху й пожежі загинули 32 шахтарі, тіла яких вже знайдено. Розшукують ще 50 осіб, котрі в час катастрофи були в шахті. Є надія, що не всі вони загинули.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Доповідь проф. РОМАНА ОСТНЧУКА, М. Д.: „Харчування та його вплив на артеріосклероз".

Конференція відбудеться в суботу, 13-го травня 1972 р. о 5-ій год. по пол. в приміщенні Академії: 206 Вест 100-та вул., Ню Йорк, Н. Й.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ в БРУКЛИНІ, 216 Grand Street

— влаштовує —

в суботу, 13-го травня 1972 року

ВЕСНЯНУ ЗАБАВУ

Грає оркестра Осипа Врубеля

Початок о 9-ій год. веч. Вступ $2.50

Від 16 до 21 травня 1972 р.

Увага! Увага! Увага!

Хто мені дасть вірну відповідь на всі пекучі питання нашого суспільства, яке морально й духовно занепадає на наших очах!

Ми бачимо, як сьогодні мільйони людей топчуть духовні й моральні принципи, опускаючись щораз глибше в гріховну безодню.

- ЩО БУДЕ ДАЛІ З ЦИМ СВІТОМ?
- ЩО СТАНЕТЬСЯ З СУЧАСНОЮ ГЕНЕРАЦІЄЮ?
- ДЕ ЗНАЙТИ ВИХІД ДЛЯ ДУХОВНО, ДУШЕВНО Й ТІЛЕСНО РОЗПАДАЮЧОГО СУСПІЛЬСТВА?

ХРИСТОС, І ЛИШ ТІЛЬКИ ХРИСТОС, Є ТІЄЮ ВІДПОВІДДЮ!

Отже, цього Господа Ісуса Христа ми проповідуємо на наших Богослуженнях і щиро запрошуємо Вас прибути на них.

Місце Богослужень:

ПЕРША УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА ГРОМАД БОЖИХ

9 East 7th Street, New York, N.Y. 10003

На цих Богослуженнях головним промовцем буде Проповідник ГРИГОРІЙ ДЕРКАЧ, Предсідник Християнського Місійного Видавництва, Пастор та Євангелист із Торонта, Канада. На цих Богослуженнях будуть брати участь також хор, оркестра та квартет українських євангельських співаків із Нюарку.

Порядок Богослужень:

Вівторок, середа, четвер і п'ятниця — початок о год. 7-ій увечері;

Субота — о год. 5-ій увечері МІСІЙНИЙ ВЕЧІР із фільмом про місійну працю;

Неділя — о год. 11-ій рано та о 5-ій увечері.

ЩОВЕЧОРА БУДУТЬ МОЛИТВИ ЗА ХВОРИХ ТА ЗА ІНШІ ПОТРЕБИ.

Вхід вільний. Пастор В. Королюк, тел. 533-2720

ОСНОВУЮЧІ ЗБОРИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ОКРУГИ УНС

— відбудуться —

в неділю, дня 28-го травня 1972 р.

о год. 6-ій вечером, в залі

УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

при вулицях Марта і 16-та в ОМАГА, Небраска

До участи в зборах зобов'язані предсідники, секретарі, касири і конвенційні делеґати слідуючих Відділів УНСоюзу:

323 з Кензас Сити, Кензас; 355 з Ст. Джозеф, Мізурі; 356 з Омага, Небраска; 354 з Омага, Небраска; 141 з Лінколн, Небраска та 226 з Денвер, Колорадо.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1) Схвалення та підписання Правильника Округи;
2) Доповідь гол. радного Мирослава Кальби про завдання Округи;
3) Інформації з річних нарад Головного Уряду УНС;
4) Обговорення пляну праці на 1972 рік;
5) Вибір Управи Округи.

Запрошує —

гол. радний МИРОСЛАВ КАЛЬБА

КОНФЕРЕНЦІЯ АСОЦІЯЦІЇ ҐРАДУАНТІВ

Сиракюзи. — Конференція української Асоціяції Ґрадуантів - випускників університетів і коледжів, відбудеться в Сиракюзах, в Українському Народному Домі 13-14 травня. Восени ц. р. буде зустріч ґрадуантів на „Союзівці", сполучена з Конґресом СУСТА. Конференція з великою програмою і мистецькими виступами розпочнеться в суботу 13 травня о 2-й г. дня, в УНДомі при 1317 Захід Лафаєтт вул. На першій сесії, присвяченій кіно й видавничим справам, головним промовцем буде журналіст Андрій Білик з американської преси, на другій — обговорення проблем української кінофірми „КАНУКР". Увечері — забава, оркестру спонзорує Організація Оборони Лемківщини. Конференція продовжиться в неділю після Богослужень. Зацікавлені мають потелефонувати про докладніші відомості до Олега Павлюка: вдома (315) 687-6924, на праці (315) 463-8411, екст. 2583.

МУЗЕЙ НА УЖГОРОДСЬКІЙ ГОРІ

Вже звезли 15 давніх хат і будиночків на Ужгородську замкову гору де розташований „Музей просто неба". Найновіший експонат до тієї цікавої, але короткочасової збірки, бо сили природи її дуже руйнують, — це дерев'яна гуцульська хата із ясеня, збудована в 1811 році й дуже добре збережена. Її перевезли з Рахівщини. Працівники „Музею просто неба" зібрали понад 200 експонатів народного будівництва й мистецтва, і дещо виставили для огляду туристів, Ужгороді на Замковій горі.

Вступайте в члени УНСоюзу!

Ділимося болючою вісткою, що в дні 8-го травня 1972 р. в Кенті, Огайо, упокоївся в Бозі по довгій недузі, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО і БРАТ

бл. п.

ПРОФ. ІВАН ВИНАР

бувший директор дівочої гімназії Рідної Школи, фундації І. Кокорудзів у Львові.

ПАНАХИДИ в похороннім заведенні М. Колодія в Клівленді (31-36 Вест 14-та вулиця) в четвер 11-го травня о год. 8:30 вечора і 12-го травня 1972 року, о год. 8-ій вечора

ПОХОРОН — 13-го травня 1972 р. з церкви св. Йосафата на Пармі, Огайо, о год. 9:30 рано на український католицький цвинтар в Пармі, Огайо.

Опечалені:

дружина — ЄВФРОЗИНІЯ з ДОРИКІВ
сини: д-р БОГДАН з дружиною ХРИСТИНОЮ
д-р ЛЮБОМИР з дружиною АНЕЮ
внучка — НАТАЛОЧКА
сестри — АННА, СТЕФАНІЯ і ОЛЕКСАНДРА
брат — МИХАЙЛО

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Друзями і Знайомими, що 6-го травня 1972 р. по короткій а важкій недузі, відійшла у Вічність на 78-му році життя, наша Невіджалувана

МАТИР, БАБУНЯ, ПРАБАБУНЯ, СЕСТРА, БРАТОВА і ТІТКА

бл. п.

ФРАНЦІШКА з ФЕДИКІВ

ТУРАНСЬКА

родом з Тисьмениці, Україна.

ПАНАХИДА відправиться у вівторок, 9-го травня 1972 р. о год. 8-ій веч. у похоронному заведенні "Balsamo", 31-88 Westchester Avenue, Bronx, N.Y. Дояд до похоронного заведення підземкою IRT до останньої зупинки, Pelham Bay Park, а опісля 3 (три) бльоки в напрямі їзди підземкою.

ПОХОРОН в середу, 10-го травня 1972 р. о год. 8:45 рано з похоронного заведення до Української Католицької Церкви св. Юра, о год. 10-ій рано, при 7-ій вулиці, Manhattan, N.Y., а опісля на кладовище Calvaria при Queens Blvd. N.Y.

У глибокому смутку

РОДИНА

В болючому і глибокому смутку повідомляю Рідних, Друзів і Знайомих, що в суботу, 6-го травня 1972 р., померла в Елізабеті, Н. Дж., після довгої і тяжкої недуги, на 72-му році життя моя Найдорожча МАМОЧКА

бл. п.

ЕВГЕНІЯ КРАЙЧИК-КОЦУРКОВА

з Яворова, коло Львова, донька бл. п. о. Омеляна Крайчика й Ольги з дому Кручковських.

Покійна учителювала в Польщі і на Закарпатті. До ЗСА приїхала в 1966 році з Чехословаччини.

ПАНАХИДА — в понеділок, 8-го травня 1972 р. о год. 8-ій веч. в українському похоронному заведенні Литвин і Литвин, 301 Springfield Ave., Irvington, N.J.

ПОХОРОН відбудеться у вівторок, 9-го травня 1972 р. о год. 8:30 рано з похоронного заведення до Української Католицької Церкви св. І. Хрестителя в Нюарку, а опісля на Український Православний Цвинтар в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибита:

донька ІРЕНА
та ближча і дальша Родина в ЗСА, Україні і на чужині

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 28-го квітня 1972 року в Алтуні, Па., нагло, на 77-му році життя відійшов від нас у інший світ

сл. п.

ПИЛИП НАЗАРУК

уроджений в Західній Україні, юнаком приїхав до Америки, був довголітнім членом УНС Відділ 114 в Алтуні, Па., належав до Української Католицької Церкви, був дуже активний в українській громаді.

ПОХОРОН відбувся дня 1-го травня 1972 року на українському цвинтарі в Алтуні, Па.

В глибокому смутку:

АННА — дружина
ТЕД, ПАВЛО і МИРОСЛАВ — сини
шість внуків
Брат і дві сестри в Україні

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ, СЕСТРИ і БАБЦІ

бл. п. Ксені Кухар з дому Гринь

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в ЧЕТВЕР, 18 ТРАВНЯ 1972 р. о год. 7-ій рано

І ПАНАХИДА

в СУБОТУ, 20 ТРАВНЯ 1972 р., о год. 6:30 веч. (по Службі Божій о год. 6-ій веч.)

в ЦЕРКВІ СВ. ПЕТРА й ПАВЛА при Ontario Street в КОГОВЗ, Н. Й.

Родину, Приятелів і Знайомих просимо про молитви і пам'ять!

Муж — МИХАЙЛО
Син — РОМАН з дружиною АННОЮ
Доньки: ОЛЯ ЛОДЕН з чоловіком ОСИПОМ МАРТА
Сестри: ЮЛІЯ й ЮСТИНА
Внуки: ІГОР і НАТАЛКА

ПОВІДОМЛЕННЯ

Дня 29-го березня 1972 р. відбувся похорон

бл. п. Михайла Муращука

а після похорону поминки в Українськім Народнім Домі в Ірвінгтоні, Н. Дж., на яких учасники зложили пожертви на Фонд Катедри Українознавства при Гарварді і Наукове Т-во ім. Шевченка.

Виказ жертводавців: Василь Воробець $5.00; Дмитро Павлич $5.00; Ілля Онишкевич $5.00; о. Леонтій Мня $5.00; Лідія Муращук $5.00; Богдан Муращук $5.00; Емілія Онишкевич $10.00; Ніколас і Лідія Бардюк $5.00; Марія Онишкевич $5.00; Анна Ратич $10.00,НТШ; О. Е. Леськів $10.00, НТШ; Марія Ґерус $10.00, НТШ; Мрс. Шпакович $0.25; Мрс. Мальльок $1.00; Ян Новосельські $5.00; Ванда Поташник $5.00; Марта Писецкі $5.00; Анна Новак $5.00; Михайло Івах $20.00, Андрій Дзедзик $5.00. Разом 126.25 дол.

З того призначено на НТШ $30.00; на Катедру Українознавства $96.25.

Гроші збирав Василь Воробець.

Замість квітів на могилу

бл. п. о. НИКОЛАЯ ІЛЕВИЧА

зложили на „Церкву в Потребі":

49-ий Відділ СУА ім. О. Басараб	$50.00
Осередок СУМА ім. Л. Українки	10.00
ВП. Панство Марія і Михайло Лисак	10.00
ВП. Панство Анна Заяць, Оксана і Олександер Бережницькі	10.00
ВП. Панство Василь і дружина Панкевич	10.00
Інж. Зенон і Надія Гадзевич	5.00
Разом	$95.00

Всім Жертводавцям щире спасибі складає:

РОДИНА

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього, дня 31-го березня 1972 року в Бофало, Н. Й., відійшов від нас у життя вічне, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

бл. п.

о. НИКОЛАЙ ІЛЕВИЧ

Священичий похорон відбувся 4-го квітня 1972 р. в Бофало, Н. Й.

Прибиті важким ударом, складаємо найщирішу подяку парохові Української Католицької Церкви отцю д-рові монс. П. Івахів за відслужения Панахиди, Служби Божі, похоронні відправи, молитви за спокій душі Покійного і за прощальні слова в Церкві.

Вислови щирої подяки та вдячности складаємо Всеч. отцям: о. д-рові Н. Комар, о. А. Стасюк, о. Ф. Грушецькому, о. С. Городецькому, о. П. Гресков, о. В. Остап, о. І. Пелещенькому, о. Д. Лаптуті, о. Ф. Бумбар, о. Мих. Павлишин за участь у Панахидах і похоронах. Щиро дякуємо дир. української радіопрограми Вп. П. В. Шарванові за оголошення через радіо, Вп. Паням М. Башинин, І. Остапчук, К. Мельник, Д. Завадівській, М. Стасюк, М. Драпка, М. Райца і панночкам за допомогу у влаштуванні поминок.

Щира подяка організаціям Пласт, СУМА, Вп. Панам: Мих. Проценкові, В. Макухові, В. Панкевичу, Хористам, що своєю присутністю і співом звеличали відправи в Церкві. Подяка Всім, що жертвували на Служби Божі, що замість квітів жертвували на „Церкву в Потребі", за вислови співчуття і, що відпровадили Покійного на Вічний спочинок.

Зокрема сердечна подяка власникові похоронного заведення п-ні Олі Слотюк за взірцево влаштований похорон, за щире співчуття і сердечність в нашім тяжкім болю.

Нехай Господь Вас усіх благословить.

В глибокому смутку —

дружина ОЛЬГА
ДІТИ і ВНУКИ

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ім. І. ХРЕСТИТЕЛЯ, УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СВ. ЛУКИ і ВІДДІЛ УККА в СИРАКЮЗАХ, Н. Й.

з нагоди виїзду Президента ЗСА до Совєтського Союзу, організують

в суботу, 20-го травня 1972 р. о год. 11-ій перед полуднем

ВЕЛИКУ ДЕМОНСТРАЦІЮ

ПРОТИ ПЕРЕСЛІДУВАНЬ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ І ІНТЕЛЕКТУАЛІСТІВ НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ

СИРАКЮЗИ, Н. Й. (похід вул. Південної Салайни, аж до Клінтон Сквер)

- Програма: Відповідні релігійні відправи, промови важних американських й українських діячів.
- В Демонстрації бере участь все Українське Громадянство м. Сиракюз й околиці.

Увага! ЙОНКЕРС і ОКОЛИЦЯ! Увага!

БАТЬКІВСЬКИЙ КОМІТЕТ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА ПРИ ПАРАФІЇ СВ. МИХАЙЛА в ЙОНКЕРСІ

— влаштовує —

ВЕЛИКИЙ БЕНКЕТ І ЗАБАВУ

З НАГОДИ 20-ЛІТТЯ ЗАСНУВАННЯ ШКОЛИ

Субота, 13-го травня 1972 р., год. 4-та по пол.

в ЗАЛІ УНДОМУ, 301 Palisade Avenue, YONKERS, N. Y.

Вступ на бенкет і забаву 10.00 дол.; тільки на забаву 3.00 дол.; для дітей 2.00 дол. ОРКЕСТРА О-ГО

З концертової залі

Два концерти Василя Мельничина

У суботу 15-го і неділю 16-го квітня відбулась п'ята пара передплатних концертів фільгармонійної оркестри в Лексингтоні, Кентакі, під управою Вілліяма Мек Киннея та при співучасті Василя Мельничина, ліричного тенору. Програма обох концертів була та сама.

Програму відкрила помірковано - модерністична увертюра п. з. „Ферія магіка" еспанського композитора Карлоса Сурінача. Тоді виступив Василь Мельничин, відспівавши при супроводі оркестри дві оперові арії. Перша з них це романца п. з. „Таємна сльоза" (Неморіно) з опери Ґ. Доніцетті (1797 - 1848), „Еліксир кохання". Це типова для італійського „бель канто" (гарного співання) оперова — можна б сказати — пісня, яка вимагає від ліричного тенору повної контролі голосу. П. Мельничин відспівав цю романцу м'яко, свіжо і з глибоким чуттям.

Другою, дуже успішно, відспіваною оперовою арією була арія „О, парадізо („О, раю") з великої опери в п'яти діях п. з. „Африканка", твору Дж. Мейєрбеера (1791 - 1864). Ця опера справляє майже всім дійовим особам - співакам великі труднощі, бо попри звучність в стилі співу „бель канто" є обов'язкова виразистість у співі та грі. П. Мельничин у відспіванні цієї великої арії виявив всі прикмети великого співака т. є не тільки музикальність, драматичну виразистість співу, але й великий голос потрібний для великої дії та великої сцени.

Щоб переконати читача про правдивий подвиг нашого артиста треба читачеві подати, що над цією оперою працював композитор більше ніж двадцять років, бо від 1838-го аж до смерти. Досвідчений, фаховий лібретист, Е. Скрібе, із-за представленого хиткого характеру да Ґами, мусів багато разів переробляти текст різних епізодів лібретта, щоб представити певну логіку дії та щоб отримати певну стрункість музики. Виставлено трудну та дорогу оперу в Парижі аж в рік після смерти композитора. Оперу можуть ставити досить рідко. Труднощі є не тільки в доборі голосово та драматично багатих співаків, але також в коштовності сценарії і те, що мало котрий театр може цю сценарію помістити і її скоро перемінювати. Сценерія для п'ятьох дій та шести відслон, включає залю королівської ради, екзотичні палати, святині, море, а в третій дії навіть великий корабель у розрізі, тому що дія відбувається в різних частинах корабля. Трохи не на місці в програмі наступила оркестрова увертюра до вчасної опери Ріхарда Вагнера (1813 - 1883) п. з. „Рієнці". Вона замість закінчувати першу частину програми годились би краще, щоб відкрити другу частину програми. Яке було вирахування диригента, в тому, можна б догадуватись. Вагнерова увертюра — це часто виконуваний майстерштюк, що вимагає певности, якої досі не доставало у виконанні молодого диригента, так як він дозволяв деколи трубкам та іншій „бляхі" заглушувати деталі гарного твору. Саму оперу ставлять дуже рідко, більше із-за німецького шовінізму до композитора і автора „Перстеня Нібелюнгів". Здається, що в дальшому тягу опери не вистачало в молодого композитора снаги для концентрації музично-драматичного матеріялу. Автора цього допису показове, щоденне ставлення цієї опери державною оперою в Мюнхені, яке він бачив в літі 1967 р., (навіть з кіньми на сцені!) не переконало в живучості цього музичного твора на сюжет життя Рієнці цієї незвичайної історичної особи.

Другу половину оркестрового концерту розпочав п. Мельничин музикою Лева Шера до поеми Волта Вітмана „Лонґ, ту лонґ", Америка". Співак тим першим прилюдним виконанням цього вдалого твору виявив своє признання композиторові, що був організатором і першим диригентом цієї оркестри в Лексингтоні. Тим п. Мельничин здобув собі симпатію публіки. На жаль оркестра під управою п. Мек Киннея, знову трохо прикривала соліста, хоч можливо, що на тій оцінці тяжко диригентові збагнути звукову рівновагу. Другий та третій сольоспів з оркестрою були творами українського композитора Андрія Гнатишина. Хоч в програмі вони називались „Дві українські народні пісні", тільки перша була сольоспівом на українську народну мелодію, записану від Михайла Дуди п. з. „Діброво зелена". Красі, а ще більше інтимності цього твору шкодило малодискретне виконання оркестрової партії, так як цей твір вимагав зменшення звуку. П. Мельничин обдарував слухача чудовим і щирим виконанням і зворушив навіть не-українських слухачів, які могли догадатися змісту пісні повторюваним рефреном „Ой ду-ду, ду-ду". Другий, цілком оригінальний твір Гнатишина до вірша Чупринки „Як буйному вітру, як льоту орла" був тим твором, який давав співакові велику скалю настроїв і своєю красою та силою робив враження. У творі було багато бадьорости та розмаху. Оркестрація твору, яка включала оркестрові і контрапунктичні підголоски, давала творові цю глибину, яка надає творові, в більшому приміщенні, багатства та зворушливости. Порівнюючи оркестрову версію обох сольоспівів з їхніми друкованими версіями тільки зі супроводом фертепіяна бачимо їхне велике уліпшення в оркестровій формі. Треба поґратулювати композиторові, а солістові за вдалий вибір українських творів для того важливого твору. На жаль обидва українські твори були зазначені тільки на тій сторінці, де була подана програма. В самих поясненнях до програми пояснення до українських солістів були, майже остентаційно, випущені. Розуміється, що в тій подробиці програми не можна винити соліста.

Публіка американська і українська була захоплена виступом п. Мельничина. Йому подаровано від українців чудові рожі. Його викликувано на сцену около десять разів і він відспівав з оркестрою ще два наддатки — арію з опери „Тоска", Пуччіні, „Е лючеван ле стелле" і романс Ф. Легара з „Країни усмішок".

Концерт закінчила оркестра п'ятою симфонією („Реформація") Ф. Мендельсона (1809 - 1847). Цей великий твір, особливо в четвертій частині використаним відомим хоралом Мартина Лютера, як темою, слухача зворушує. Хоч загальне виконання цього великого твору було досить нерівне, однак молодий диригент виказав досить таланту, щоб управа субвенціонованої стейтом Кентакі оркестри могла запросити його, одного з п'яти кандидатів, на посаду сталого диригента фільгармонійної оркестри Лексінґтоні.

Виступ п. Мельничина був його великим успіхом. Він володіє чудовим, свіжим, рівним у всіх регістрах голосом, який при своєму блиску та силі звучить легко. Він був учнем світової слави баритона Тітти Руффо, в якого можна було здобути певне вокальне знання. Спів п. Мельничина є незвичайно музикальний, не тільки у фразуванні та ритміці але й в передачі слухачеві почувань. Його приємна і гарна поверховність і виступ на сцені дають йому можливості звернути на себе увагу музичного світу. П. Мельничин всюди, де можливо, включає в свою програму також українські твори. Це робить його важливим атутом для справи пропаганди української музики. Бажаємо Василеві Мельничинові найкращих успіхів.

Роман Придаткевич

ХТО І НА ЯКИХ Є „МАНІВЦЯХ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

він не може критикувати, а має тільки „славословити" і „позитивно" оцінювати такого чи іншого діяча? Чому інша думка розцінюється у нас відразу як „зрада" ідейних позицій?

Д-р Галамай вважає, що критика унеможливлює консолідацію наших сил. Ми вважаємо навпаки: консолідацію наших сил унеможливлює брак критичного підходу до себе самих, зокрема у наших політиків, які найкраще почувають себе у власних групових ґетто, у висліді чого навіть ідеологічно близькі групи не можуть знайти спільної мови у найважливіших із загальнонаціональної точки зору питаннях. Двома руками можна б підписатися під засадою, на яку вказує д-р С. Галамай, що „коли ворог наступає, то треба усім українським силам давати йому відсіч разом, боротися в один „гуж", аба за Шевченком — „громадою обух сталити". На жаль, ні він сам, ні багато інших, які про цю засаду говорять, нічого не роблять, щоб відповідно спрямовувати свою діяльність, радше навпаки — роблять усе, щоб наша громада таки не „тягнула в один гуж". Такою є мова фактів, і вони, а не фрази, передрішують нашу дійсність.

Щодо підривання авторитету того чи іншого політичного достойника критикою його поглядів і діяльности, то треба сказати, що в гру може входити авторитет фіктивний, штучно сконструйований. Якщо маємо справу з авторитетом справжнім, то йому газетні статті, навіть і дуже критичні, не зашкодять. Мало того, справжній авторитет не тільки не боїться критики, а вітає її, бо знає, що критика допоможе йому себе ще краще закріпити. Критики бояться тільки малі люди, які свою малечість хочуть заховати з допомогою чи то „обрядовости", чи придушування всякої критичної думки, чи своєрідної анонімовости. Біда в тому, що у нас на відповідальних місцях аж надто багато таких власне малих людей, які далі від свого порога не бачать і до такого обмеженого „світогляду" намагаються достосувати все життя нашого суспільства.

Наші міркування з приводу статті д-ра С. Галамая ми хотіли б закінчити словами Лесі Українки, не тільки великої поетеси, але також і публіцистки. Відповідаючи авторові статті „Політика і етика", вона писала:

„Невже справді тільки й доріг людській думці, що загорілий фанатизм... або „золота середина"? На щастя, ще є дорога твердого переконання, основаного на критиці, та гаряча, ненаситна жадоба дальшої правди. І таки римські філософи були ближче до наукової, об'єктивної правди, коли казали, errare humanum est, а тим піддавали під сумнів всяку ортодоксію, всяку претенсію одної людини або партії на виключну монополію правди і розуму... Ідеал поти й живе, поки він нарушимий й оспоримий, а як перестане ним бути, то йде до архиву історії".

***

П.С. Щодо мого „права" писати на теми української зовнішньої політики, що заперечує д-р С. Галамай, кажучи, що я не маю ніякого практичного відношення до зовнішньополітичної діяльности, то я хотів би порядком інформації подати, що з українською зовнішньою політикою в системі УВФ я був безпосередньо пов'язаний у різних формах понад 15 років (до 1968 р.), а також брав участь у праці АБН. Все це, очевидно, докладно відомо д-рові С. Галамаєві, але він, як видно, вважав за доцільне, стосуючи свою методу в дискусії, на „чорне" казати „біле" і навпаки. Йому напевне також відомо, чому в 1968 р. я відмовився працювати далі на відтинку зовнішньої політики УВФ, бо моя арґументація була подана в письмовій формі у відповідь на визначену програму зовнішньополітичної діяльности відповідальними чинниками УВФ.

РОСІЙСЬКА ДУША — І СТАЛІН

(Закінчення зі стор. 2-ої)

розвалилась. Адже цю кров пролляла несвобода, щоб перемогти свободу. Справа ця давня, почалася вона ще за Леніна.

Це був переможний, нечувано лютий наступ, і доконати його можна було, лише проллявши море крови: адже свобода — це життя, і, вбиваючи свободу, Сталін убивав життя.

В. Ґроссман пише, що характер Сталіна виявився у велетнях п'ятирічок. Ці піраміди XX століття відповідали пишним палацам азіятської старовини, які полонили душу Сталіна. Ці колосальні споруди не служили людині, так само, як не потрібні були богам колосальні поганські храми.

З опуклою силою характер Сталіна виявився в діяльності створених ним органів безпеки — терористичному апараті ҐПУ - НКВД-КҐБ. Сталін, породжений революцією, розправився з революцією та революціонерами з поміччю поліційного апарату.

Після смерти Сталіна — природньої чи насильної — Сталінова справа не вмерла. Так само, як свого часу не вмерла Ленінова справа. І Ґроссман стверджує:

„Живе збудована Сталіним держава без свободи. Не випорснула з рук партії створена Сталіним потужність промисловости, збройних сил, каральних органів. Діє та сама система „виборів", так само сковані рабством робітничі спілки, все ще безпашпортне селянство, так само працює в „челядницькій" інтеліґенція. Та сама необмежена влада „диспетчера".

Сучасний стан існування СССР В. Ґроссман називає, після ленінського і сталінського, третім: цю державу без свободи, як кажуть будівельники, введено в експлуатацію. Проте, хоч які б величезні були совєтські чоси, хоч які б нищівні гармати, хоч яка б необмежена була влада держави — все це лише дим і мряковиння, які зникнуть. Залишається, розвивається і живе лише справжня сила, а вона в одному — в свободі. Жити — значить бути людині вільною. Не все, що існує, розумне. Все нелюдяне — безглузде і шкідливе.

Національну проблму, що для наслідників Леніна і Сталіна є тепер найдошкульнішою проблемою, В. Ґроссман у своїй книжці заторкнув лише побіжно, поверховно. Основна його увага звернена на проблему свободи, що, коли вона справжня, то покриває собою, очевидно, і свободу вільного національного розвитку людини і народів у своїх власних державах. Без цього свободи не було, немає й не буде.

ПРАВОСЛАВНІ ДУХОВНИКИ У ГРЕЦІЇ МУСЯТЬ надалі присягати на льояльність супроти уряду. Повідомлення про це отримали всі 70 тамошніх єпископів. Духовники мусять виповнити відповідний квестіонар і їх підпис на ньому має значення присяги. Духовники в Греції отримують платні з державної каси, тамошня Церква удержавлена і на тій основі уряд завів тепер такий новий порядок.

В ЧОРНИХ АФРИКАНСЬКИХ КРАЇНАХ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ неспокій. Чорний президент Мішель Мікомберо з Бурунді звернувся до президента Мобуту з сусідського Заїре, колишнього бельгійського Конґа, за військовою допомогою проти сильної опозиції, яка намагалася перевести збройний переворот. Заїре вислало до Бурунді сотню вояків для приборкання ніби-то „імперіялістичних агентів".

Тиждень Української Культури в Боффало

У програму тижня української культури, що його влаштувало українське студенстське т-во при Боффалівському університеті від 15-го до 22-го квітня ц. р., входили виставки (ікон та емалі К. Шонк-Русич, творів народного мистецтва, української книжки), фільми, доповіді, практичні покази (писання писанок, українські народні танці, кераміка, вишивання, а також концерт з виступом піяністки Люби Жук з Монтреалю і танкової групи „Дунай" з Ст. Кетрінс у Канаді.

Точки програми Люби Жук були підібрані доцільно і стилево, у них були заступлені твори давніших композиторів як М. Лисенко, М. Вериківський, М. Фоменко, В. Барвінський, Н. Нижаківський, а також сучасних як В. Грудін, А. Кос-Анатольський, і М. Скорик. Як наддаток піяністка відіграла В. Безкоровайного „Думку і коломийку", вшановуючи цим пам'ять місцевого композитора. Люба Жук попри свою високо розвинену технічну сторінку гри, водночас вкладає вміння інерпретувати виконувані твори й цим влегшує їх зрозуміння навіть для менше музикальної публіки.

Молодий, добре вишколений танковий гурток „Дунай" виконував „гуцілку" аркана, танкову картину „Марина" та гопака. Гарні стилеві строї, свобідні танкові рухи, що чергувалися з акробатичними скоками і присюдами, викликали щирі оплески приявної публіки. До танців приґравала добра оркестра „Дунаю", місцями дещо за голосно.

Програма була виконана бездоганно, лиш поєднання їх в одному концертовому виступі було не дуже доцільне, краще було до виступу піяністки дати іншу музичну точку, вокальну чи інструментальну. Вечір відбувся у гарній, акустичній залі промислової школи при вул. Елмвуд. Технічна сторінка мала деякі недоліки, як сорок хвилинне спізнення та фортепіян не дуже відповідний для концертової програми піяністки.

Студентське товариство вклало багато праці для влаштування цього тижня української культури і за це належиться йому признання.

О. З.

24-ті Звичайні Загальні Збори УАСТ Леви

23-го квітня 1972 р. у Чикаго відбулися річні звичайні загальні збори УАСТ Леви у власній домівці. Голова Т-ва Карло Малий відкрив загальні збори в присутності 40 членів. Зборами проводила президія: Михайло Ольшанський — предсідник, д-р Маріян А. Панчишин — секретар. Протокол попередніх загальних зборів відчитав М. Ольшанський і його прийнято без змін. Тому, що загальний звіт за 1971 р. вийшов друком та розісланий членам Т-ва, лише деякі члени Управи подали доповнення.

Роман Припхан та д-р Маріян А. Панчишин перепросили пана Петра Головатого за помилкове пропущення його імени у листі почесних членів. Мґр Теодат Школьник звітував про шахи та шаховий турнір.

Контрольна комісія: Зеновій Шведак, Юрій Косачевич і Володимир Галелюка знайшли книговодство у найкращому порядку та поставили пропозицію на уділення абсолюторії, із признанням.

Вибрано керівні органи в такому складі: президент — Роман Припхан, 1-ий віцепрезидент — Карло Малий, 2-ий віцепрезидент — інж. Андрій Еліяшевський, кореспонденційний секретар — мґр Аскольд Клюфас, Рекордовий секретар та хронікар — д-р Маріян А. Панчишин, скарбник — Микола Остапчук, господар — Володимир Погребний, референта преси та пропаганди, не вибрано, члени - заступники — Анатолій Гординський і Лев Хома, адміністратор бари — Іван Печенюк, адміністратор домівки Григорій Павлишин, Степан Стадник.

Контрольна комісія: Юрій Косачевич, Зенон Шведак і Володимир Галєлюка. Товариський суд: д-р Ілля Мула, Теодор Пилявка і Евген Дачишин.

Дискутовано над різними проблемами Т-ва, а головно як притягнути до праці більше молоді і сходини закрито.

Д-р Маріян А. Панчишин,
секретар

ПЛИВКЕ ЗОЛОТО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

дійде, мабуть, до 400 більйонів бочок річно.

Маючи це на увазі, нафтові компанії, такі, як Мобіл Ойл, Бритиш Перолеум, Філіпс, Шел та інші, шукають заздалегідь нових нафтових родовищ, цим разом під водою, на дні морів, а особливо Північного моря. Під сучасну пору приблизно 17 відс. світової продукції нафти походить з підводних родовищ. Загально думають, що видайність тих родовищ подвоїться в 80-их роках. Резерви нафтової сировини в підводних родовищах розцінюються приблизно на 3 більйони бочок денно, що становить тільки одну соту нафтових резерв на Середземному Сході. Не слід також забувати, що продукція нафти з підводних родовищ вимагає дуже коштовних інсталяцій, вартість яких доходить до більйонів долярів. Для прикладу можна подати, що висота плятформи, якої вживає фірма Бритиш Петролеум для свердлення підморського родовища (400 стіп під водою) за 110 миль на схід від міста Абердін в Шкотії, дорівнюється 100 стопам, а її тягар — 18,000 тоннам. Видобута нафта буде перепроваджуватись з поміччю потужних помп крізь залізо - бетонний труботяг, 111 миль завдовшки в шибу Крюден Бей до Абердін в Шкотії. Прокладення 32-цалевого труботягу на 400 стіп під водою не є ані легким, ані дешевим завданням для нашої сучасної техніки і для кишень багатющих нафтових компаній.

КАРПАТСЬКИЙ МУЗЕЙ

Піттсбурґ. — Карпатські католицькі дієцезії в Пассейку й Піттсбурґу заснували „Інститут Народних Традицій", при якому постали музейного типу виставки народного мистецтва з Карпатської области України, а теж із Пряшівщини та з Бачки. Музейні виставки поповнюються різними народними виробами з тих частин України чи з місць українських поселень: вишивками, килимами, керамікою, різьбами тощо.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 12-го ТРАВНЯ 1972 р.

НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Зап. Січ 371 Відд. о год. 7:30 веч., в залі УНДому в Ірвінґтоні. Проситься чл. вирівняти залеглі вкладки. — Стефанія Стеців, гол., Леся Назарук, кас., Ю. Баранюк, секр.

СУБОТА, 13-го ТРАВНЯ 1972 р.

ЧИКАҐО, Ілл. Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла 220 Відд. о год. 7-ій веч. при 1915 Вест 51 вул. Проситься членство прибути. — Е. Блідий, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя 270 Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі. Управа на 1972 р.: Ф. Жарський, предс., А. Струк, заст., В. Бутковський, рек. секр., С. Островський, фін. секр., Л. Зиман, заст., В. Бутковський, кас., Т. Бойко, В. Карий, І. Кошицький — К. Комісія. С. Островський, орг. членів. — В. Бутковський, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 14-го ТРАВНЯ 1972 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Зап. Січ 367-ий Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр.-Амер. Клюбі. Проситься чл. прибути. — П. Дзюба, гол., М. Лилак, кас., В. Попович, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6745. Тарзан приязно розмовляє з каліками

Тарзан сподівається, що його перші відвідувачі поширять новину, що члени племен, яких злющі Омари позбавили правих рук, отримають допомогу й приязнь... коли вони прийдуть до його клініки в джунглії.

Клініка над рікою Дру. Не можу повернути Вам рук, що їх відрубали вам злющі люди, але буду приятелем усіх тих, які втратили руку! Небесні машини привозять сюди багато предметів. Буду ділитися ними з вами!..